

"CONFIO MOLT EN L'ÉSSER

Albert Vilalta (Reus, 1933), conseller de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya, ja fa quatre anys i mig que ocupa el càrrec. Ha hagut de moure's entre les urgències de posar ordre en un àmbit oblidat des de feia moltíssim i la necessitat d'assentar les bases d'estratègies a terme mitjà i llarg.

En política, quatre anys i mig són força temps. Superen la durada d'una legislatura, que per a molts dona la mesura del temps de demostrar a l'electorat que són efectius. En medi, quatre anys i mig són poc. Però en un camp que tot just fa dos dies que ha estat abordat d'una forma efectiva, aquest període ha resultat bàsic per a posar en marxa diverses lleis, com ara el pla de residus. Lluny encara de tenir un país territorialment ordenat, forçosament s'ha de notar aquest període de feina ambiental.

—*Després d'aquests anys de conseller, quan es passeja pel país, què creu que salta més a la vista de les millores ambientals?*

—Hi ha coses que es destaquen a simple vista, com ara els contenidors de recollida selectiva, fins i tot als indrets més amagats de Catalunya. Això representa un canvi important, una sensibilitat més acusada de les administracions locals, la plasmació d'una política del govern de la Generalitat i una conscienciació ciutadana. També es veuen moltes depuradores, i és evident que l'aigua dels rius ha millorat. Passejant per les costes es nota que les platges són més netes. I això ho diu molta gent.

—*Hi ha fets que despertin polèmiques, com ara la incineradora de Constantí, al Tarragonès.*

—Aquesta incineradora ha passat pel període de descripció de la instal·lació, pel d'informació pública, pel d'aprovació per l'ajuntament. Les al·legacions dels ciutadans varen ser mínimes. Em penso que l'explicació donada —i això val per a altres instal·lacions— és que acollir un hospital no significa pas tenir una mala salut.

—*Moltes crítiques provenen de manca d'informació?*

—Quasi sempre, jo diria. Quan una cosa s'explica i es contrasta se sol acceptar. En definitiva, el Departament de Medi Ambient, les institucions en general, no faran voluntàriament actuacions contra els ciutadans o la seva salut. Allò que busquen és millorar la qualitat de vida o els serveis.

—*L'actitud domèstica ha canviat, com ho demostra que els contenidors tenen èxit. Però, potser encara no ha arrelat bé la idea que reciclar és igual a estalviar?*

—Si el ciutadà no ho entén bé, és per què encara no ho hem explicat prou bé. Els abocadors són instal·lacions de les quals n'hi hauria d'haver tan poques com fos possible, perquè allò que és important és una política de prevenció, d'estalviar recursos. En aquest sentit, ja es va endegant la recollida selectiva i treballem en alguns altres sectors, com ara que d'aquí a sis anys puguem recuperar la matèria orgànica per fer compost. Tot això obeeix a una política clara: minimitzar, reduir el volum de residus que s'hagin de cremar o tirar als abocadors controlats. Tot procés per a retornar els materials al cicle de la natura tindrà el nostre suport.

—*Però els economistes diuen que la crisi no s'acaba de superar perquè el consum no augmenta prou. Com es pot harmonitzar la mentalitat del reciclatge amb una economia que es basa en el consum, que no sembla tenir cap més solució que la fugida endavant?*

—Crec que s'harmonitza tot sol. La baixada del consum no ve de raons ambientals. Quan

una cosa arriba a uns límits, quan d'una manera natural sobrepassa uns certs paràmetres, té tendència a ressituar-se al seu lloc. L'economia productiva s'adequa al mercat. Semblaria contradictori fer cotxes amb materials reciclables i després desitjar una venda il·limitada de vehicles. Em penso que d'una manera natural s'equilibren les coses. El cost dels recursos i de les primeres matèries hi influeix. Però pensem que l'exportació i la inversió són també una font d'activitat. No oblidem que hi ha un 80% de la població del planeta que no té accés a certs béns de consum, no pas de luxe, sinó necessaris. Del que es tracta, potser, és que gastem menys nosaltres perquè puguin gastar més els altres.

—*Potser també definim antiquadament el creixement. Ara es diu que arriba la primera generació que no té expectatives de viure millor que els seus pares. Què en pensa?*

—Quan jo anava a la universitat cap estudiant no tenia cotxe. Cada generació ha tingut una expectativa millor. Però això es mesura amb cotxes? O amb més capacitat mental, més activitat gràcies a la informàtica i a la telemàtica, més coneixement, més sensibilitat per la natura o la música, més salut? No podem caure en una visió purament materialista de la capacitat de millora de les generacions.

—*Diria que el pla de residus, que ha fet dos anys, és la peça jurídica més important del seu mandat?*

—És una peça singular, que introdueix uns conceptes i unes solucions pròpies, personals, que a molts llocs valoren molt positivament, perquè són sistemes que permeten de resoldre els problemes. I en aquest sentit és una aportació important en el camp de la legislació de residus. Pensem que tots aquests camps són molt nous i tot allò que s'hi produeix és quasi innovació continuada. I com tot en la vida, arribaran noves aportacions que milloraran aquestes.

—*També s'han fet normatives per a les indústries. Poden pensar els industrials que aquí tenir una empresa surt més car que no a la resta de l'estat, pel cost de les mesures ambientals?*

—Em penso que moltes vegades aquest és un plantejament molt simplista. Que una empresa actuï correctament des del punt de vista ambiental què vol dir? Doncs que ha fet una anàlisi del cicle del producte, que ha evitat consums excessius d'energia o d'aigua, o d'enviar emissions a l'atmosfera. En un mercat més ampli que no l'estat espanyol, com ara la Unió Europea, on sí que valoren els aspectes ambientals, aquesta empresa hi té obertes les portes. Avui totes les empreses estan d'acord a aplicar una normativa ISO 9000 per la qualitat dels productes, i ningú

HUMÀ"

no es queixa. I no es queixarien encara que només s'apliqués a Catalunya. Ara hi ha en marxa una altra normativa sobre els aspectes ambientals. I si no l'aplica una empresa, haurà de deixar de ser proveïdora d'unes altres empreses que l'apliquin. I això és una cadena. Les empreses catalanes no ens hem de comparar amb les que funcionen malament, sinó amb les que funcionen millor.

—Catalunya té unes necessitats pròpies en els afers ambientals. Però fa poc una revista d'ecologia criticava l'estructura autonòmica perquè deia que era perjudicial en aquest camp. Seria bo un centralisme ecològic?

—Crec que aquestes posicions són demagògiques, amb punts de partida polítics, centralitzadors, que maten tot allò que es mou, tot allò que no se centralitza. Si haguéssim d'esperar que ens resolguessin els problemes ambientals des d'una centralitat no tindríem res de tot això de què ara parlàvem. I la prova n'és que durant molts anys ha estat així. Ja hi havia legislació sobre abocaments als rius o per a resoldre el problema dels residus. I com ha actuat la centralització? No ha actuat i hem arribat a uns punts dels quals ens hem hagut de recuperar. D'una altra banda, la política de subsidiarietat, que vol dir que qui és més a la vora es troba en millors condicions d'actuar, és assumida i marcada pel la UE i pels acords de Rio. A més, la Constitució ho diu així. D'una altra banda, el tema ambiental és un tema cultural. I cada comunitat amb característiques culturals pròpies té també la seva cultura ambiental.

—Com valora que Espanya no tingui ministeri del medi?

—No em preocupa. Potser no el necessita. El que fa falta és que des de l'estat ajudin les autonomies a dur a terme una política ambiental, que no els posin traves.

—Potser és innecessari, com es deia del Ministeri de Cultura?

—Exactament. Això respecte a Catalunya. Respecte a la resta de l'estat, no ho sé dir.

—Sovint li recorden que vostè va anunciar que al Besòs hi tornaria a haver peixos. Però ara un jutge diu que, com que ja és mort, no és delictiu abocar-hi contaminants...

—Sobre aquest punt simplement voldria dir que, d'aquesta sentència, sembla deduir-se'n pessimisme respecte a la recuperació del Besòs. Doncs jo en voldria donar precisament una versió positiva. Tot allò que es fa al Besòs, on s'hi han invertit fins ara 13.000 milions i encara se n'hi invertiran 12.000 més, tot el que hi ha en marxa, porta a la recuperació del riu. Al congost de Granollers, ja hi ha peixos. Una altra cosa és que quan es produí l'abocament el riu es trobés, conjunturalment, d'una altra manera. A més, respecte als jutges, però per la via administrativa

“No em preocupa que Espanya no tingui ministeri del medi. Potser no el necessita. El que fa falta és que des de l'estat ajudin les autonomies a dur a terme una política ambiental, que no els posin traves.”

totes dues empreses foren sancionades i han fet plans de descontaminació. Parlem d'uns fets de fa cinc o sis anys. La vida civil va molt més ràpida que no pas la judicial.

—Darrerament hi comença a haver un consens sobre el canvi climàtic. Pot variar força la política energètica dels anys vinents?

—Si es va demostrant aquesta incidència de la contaminació en el canvi climàtic, cada vegada més s'anirà, no pas a un retorn a l'home primitiu, sinó a un home modern, optimitzador de recursos, amb uns processos industrials cada vegada més nets. Sempre hi haurà contaminació, per causes antropogèniques o naturals. A vegades, per plantejar solucions has d'arribar a uns límits. Jo tinc una gran confiança en l'ésser humà.

—Confiança que es tradueix en visions globals?

—És essencial. La confiança no és en l'home del primer món, sinó en l'home integral. Estem acostumats a viure tan tranquils a Europa, per exemple, que potser no pensem en la resta de ciutadans que no viuen tan bé. L'home en qui confio és sensible a tota la resta de la humanitat. No és un home tan egoista que malmeti el planeta i també la vida i la qualitat de vida del 80% de la humanitat.

—Es més que un gest simbòlic que un conseller de Medi Ambient pugi a un vaixell de Greenpeace?

—Era el reconeixement de la tasca que les Organitzacions No Governamentals (ONG) han fet per desvetllar aquesta consciència generalitzada. I no vol dir que estiguem d'acord sempre, o que en ocasions no hi hagi errors de Greenpeace. Però, vist en un context global, aquests darrers deu anys, amb la feina de les ONG, s'ha vist un desvetllament generalitzat. Fan una feina important d'àmbit planetari. I la visita al vaixell també prové d'un plantejament personal. No rebutjo l'energia nuclear per principi, però sí el seu ús amb finalitats no pacífiques. Ha de ser controlada i no ha de servir per a malmetre la vida de les altres persones. I per això m'identifico amb aquestes campanyes contra les proves nuclears.

—Abans parlàvem de manca d'informació. Alguns comentaristes, probablement per aquesta manca, s'entesten a presentar l'ecologisme com una moda excessiva que passarà de llarg. Es així?

—Jo crec que no és una moda, sinó una alternativa. Si fos una moda, no tindria conseqüències tan nefastes no seguir-la. És una “moda” que al segle vinent serà cada vegada més present entre la humanitat.

—És, doncs, una moda que es continuarà portant?

—Sí. És una “moda” que no passarà de moda.

Xavier Duran